CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

MKL 2020

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

miejsce na naklejkę

EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO I KULTURY ANTYCZNEJ

POZIOM ROZSZERZONY

DATA: **5 maja 2020 r.**
GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**
CZAS PRACY: **180 minut**
LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

NOWA FORMUŁA

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron (zadania 1–11). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Podczas egzaminu możesz korzystać ze słownika łacińsko-polskiego oraz atlasu historycznego.
5. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
6. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

MKL-R1_1P-202

MKL 2020

Układ graficzny
© CKE 2015

Zadanie 1. (0−30)
Przetłumacz tekst na język polski.

Lizander próbuje przekupić wyrocznię

[Lysander] dolore incensus iniit consilia reges Lacedaemoniorum tollere. Sed sentiebat id se sine ope deorum facere non posse, quod Lacedaemonii omnia ad oracula referre consuerant. Primum [oraculum] Delphicum corrumpere est conatus. Cum id non potuisset, Dodonam adortus est. Hinc quoque repulsus dixit se vota suscepisse, quae Iovi Hammoni solveret, existimans se Afros facilius corrupturum [esse]. Hac spe cum profectus esset in Africam, multum eum antistites Iovis fefellerunt. Nam non solum corrumpi non potuerunt, sed etiam legatos Lacedaemonem miserunt, qui Lysandrum accusarent, quod sacerdotes fani corrumpere conatus esset. Accusatus hoc crimine iudicumque absolutus sententiis [et] Orchomeniis missus subsidio [,] occisus est a Thebanis apud Haliartum.

Cornelii Nepotis Vitae cum fragmentis, ed. P.K. Marshall,
BSB B.G. Teubner Verlagsgesellschaft 1977, s. 21.

Objaśnienia:
Lysander, Lysandri – Lizander, dowódca spartański (V/IV w. p.n.e.)
Lacedaemonii, Lacedaemoniorum – Lacedemończycy
consuerant = consueverant
Delphicus, Delphica, Delphicum – delficki
Dodona, Dodonae – Dodona, świątynia z wyrocznią Zeusa w Epirze
vota suscipere – śluby składać (z dat. bóstwa); vota solvere – śluby spełniać (z dat. bóstwa)
Iuppiter Hammon, Iovis Hammonis – Jowisz Hammon
Afri, Afrorum – Afrykańczycy
corrupturum esse – inf. fut. act.
hac spe – z tą nadzieją
Africa, Africae – Afryka
fallo, fallere, fefelli, falsum – tu: zawodzić
Lacedaemon, Lacedaemonis – Lacedemon, Sparta
qui z con. – tu: aby oni
Orchomenii, Orchomeniorum – mieszkańcy miasta Orchomenos w Beocji
Thebani, Thebanorum – mieszkańcy miasta Teby w Beocji
Haliartus, Haliarti – Haliartus (miasteczko w Beocji)

Przekład tekstu

BRUDNOPIS

.....

.....

.....

.....

.....

CZYSTOPIS

Zadanie 2. (0–2)

Dokończ zdania 1. i 2. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

1. Atrybutem Jowisza jest

A. włócznia.
B. sowa.
C. piorun.
D. kaduceusz.

2. W Delfach znajdowała się wyrocznia

A. Dzeusa.
B. Apollona.
C. Hermesa.
D. Hery.

Zadanie 3. (0–1)

Scena związana z wyrocznią w Delfach. Czerwonofigurowy kyliks z ok. 440–430 p.n.e.

www.theoi.com

Podaj imię kobiety ukazanej na ilustracji i uzasadnij swoją odpowiedź.

Imię: ……

Uzasadnienie: ……...

……...

……...

……...

……...

Zadanie 4. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz V (Verum), jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F (Falsum) – jeśli jest fałszywe.

1.	Najważniejszym prawodawcą Sparty był Likurg.	**V**	**F**
2.	Sparta została pokonana przez Ateny w wojnie peloponeskiej.	**V**	**F**
3.	Ważną rolę w rządzeniu Spartą odgrywała geruzja, czyli rada starszych.	**V**	**F**

Zadanie 5. (0–1)

Uzupełnij tabelę. Wpisz obok wymienionych w niej wyrazów łacińskiego pochodzenia ich polskie odpowiedniki.

Wyrazy	**Polski odpowiednik**
potencjalny	
subsydiarny	

Zadanie 6. (0–2)

Oceń, czy poniższe pary zdań wyrażają dokładnie ten sam sens. Zaznacz T (Tak), jeśli mają ten sam sens, albo N (Nie) – jeśli nie mają.

1.	Lysander a Thebanis apud Haliartum occisus est. = Thebani Lysandrum apud Haliartum occiderunt.	**T**	**N**
2.	Legatos Lacedaemonem miserunt, ut Lysandrum accusarent. = Legatos Lacedaemonem miserunt ad Lysandrum accusandum.	**T**	**N**

Zadanie 7. (0–1)

Uzupełnij zdanie odpowiednią formą czasownika podanego w nawiasie.

Lysander suadebat Lacedaemoniis, ut ex omnibus se ipsum ad bellum gerendum ducem …….…….…… (deligo, deligere).

Zadanie 8. (0–2)

Uzupełnij tabelę. Obok podanych form czasownika *fallere* wpisz odpowiadające im formy czasownika *accusare*.

fefellerunt	
fallatur	
fallebamus	

Zadanie 9. (0–2)

Przekształć podane zdania 1. i 2. – w zdaniu 1. zastosuj stronę czynną, a w zdaniu 2. nominativus cum infinitivo.

1. Sacerdotes a Lysandro non corrupti sunt.

……...

2. Lysander Iovi vota suscipit.

Dicitur ……..

Zadanie 10. (0–3)

Uzupełnij tabelę. Wpisz obok każdego zdania (1–3) literę oznaczającą występującą w nim konstrukcję składniową. Odpowiedzi wybierz spośród podanych (A–F).

	Zdanie	Konstrukcja składniowa
1.	Lacedaemonius sacerdotes fani corrupturus erat.	
2.	Lysander oraculum Delphicum corrumpere conatus esse fertur.	
3.	Oraculo Delphico non corrupto Lysander Dodonam adortus est.	

A. Ablativus absolutus
B. Accusativus cum infinitivo
C. Coniugatio periphrastica activa
D. Coniugatio periphrastica passiva
E. Dativus possessivus
F. Nominativus cum infinitivo

Zadanie 11. (0–15)

Odwołując się do załączonych materiałów oraz własnej wiedzy, scharakteryzuj religijne i społeczne znaczenie wyroczni w świecie starożytnym.

Źródło 1. Herodot, *Dzieje*, ks. VII, rozdz. 142.

Poradził im [Ateńczykom] Timon, syn Androbulosa, jeden z najbardziej poważanych mężów w Delfach, aby wzięli do ręki gałązki oliwne, znowu tam poszli i jako błagalnicy zapytali wyroczni. Ateńczycy usłuchali […]. Kapłanka […] dała im następującą wyrocznię: […] *mury drewniane jedne nie będą zburzone i ciebie wraz z dziećmi ocalą* […].

Gdy posłowie, wróciwszy, zdawali sprawę przed ludem, dało się słyszeć wiele różnych zdań ze strony tych, którzy badali znaczenie wyroczni […]. Ze starszych mówili niektórzy, że […] akropol utrzyma się, bo akropol ateński był od dawnych czasów ogrodzony murem. Drudzy natomiast twierdzili, że bóg wskazuje na okręty.

Herodot, *Dzieje*, przekł. S. Hammer, Warszawa 2005, s. 420–421.

Źródło 2. Liwiusz, *Dzieje od założenia miasta Rzymu*, ks. I, rozdz. 56.

Ujrzał raz król [Tarkwiniusz Superbus] groźne zjawisko. […] Postanowił więc wysłać w tej sprawie poselstwo do Delf […]. Dwóch synów wysłał w podróż do Grecji przez nieznane w tej epoce krainy […]. Wybrali się w drogę Tytus i Arruns; za towarzysza dodano im Lucjusza Juniusza Brutusa. Po przybyciu na miejsce wykonali młodzieńcy zlecenie ojca, a wtedy ogarnęła ich chęć zapytania, któremu z nich przypadnie w udziale władza królewska w Rzymie. Podobno z głębi jaskini dało się słyszeć następującą odpowiedź: *Najwyższą władzę w Rzymie posiądzie ten, kto, pierwszy z was, młodzieńcy, ucałuje matkę*. […] Brutus […] upadł, niby to pośliznąwszy się, i dotknął ziemi pocałunkiem, rozumiejąc, że ona jest wspólną matką wszystkich ludzi.

Tytus Liwiusz, *Dzieje* […], przekł. W. Strzelecki, Wrocław 2004, s. 78–79.

Źródło 3. Wergiliusz, *Eneida*, ks. V.

[*Zmarły Anchizes przemawia do Eneasza*]
W Plutona wstąp domostwa podziemne, gdzie ze mną
Zobaczysz się, o synu. – Nie Tartar mnie bowiem
Niecny trzyma pomiędzy mar posępnych mrowiem,
Lecz Elizjum, kraj szczęsnych. Gdy czarne bydlęta
Zabijesz, tam Sybilla zawiedzie cię święta;
Natenczas ród twój poznasz i przyszły los Romy.

Wergiliusz, *Eneida*, przekł. L. Karyłowski, Warszawa 1984, s. 84.

WYPRACOWANIE

BRUDNOPIS ***(nie podlega ocenie)***